

De poort naar 2015

Het Kerstfeest ligt al weer ruim een maand achter ons en we gingen de maand januari in. In mijn beleving is er geen groter contrast denkbaar dan tussen de maand van het licht van Christus en die van de donkere dagen waaraan de naam van de Romeinse god Janus is gegeven. Bij de Romeinen was het gebruikelijk om, nadat de god Janus de poort tot een nieuw jaar had geopend, iedereen „gelukkig nieuwjaar” te wensen. Ook al hebben wij dit gekerstend tot „gezegend nieuwjaar”, mijn favoriete bezigheid wil het maar niet worden.

Een paar dagen later was de kerstvakantie voorbij en moesten we door de kou en gladheid heen om weer ons brood te gaan verdienen. De poort van mijn tuin zat dichtgevroren. De poort naar 2015 was geopend maar mijn nagels braken af op het ijs dat op de tuinpoort zat. Liefst zou ik dit ijs er overigens volledig op hebben gelaten. Van mij hoefde er helemaal geen poort open te gaan. Bij voorkeur zou ik gedurende deze maand een ijsbeer zijn en diep in mijn hol wegkruipen om met een meter goede boeken, een pijp en een vaatje winterbockbier onder te duiken en er pas weer uit komen als de voorjaarszon mij warm en liefdevol zou komen wekken. Maar het mocht niet zo wezen. Het was koud en het was donker. Er zou wel van alles aankomen! En jawel: een aanslag van de belasting, kapotte fietsen, seinstoring op station Gouda en in de rubriek Opgemerkt van het RD een paar kritische reacties op mijn vorige column.

Mijn eigen kleine ervaringen bij het betreden van de poort van januari zonken echter volledig in het niet toen ik de poort tot het grote wereldgebeuren opende: in Nigeria vermoordde Boko Haram duizenden christenen; in Parijs was er het drama rond Charlie Hebdo en de Joodse supermarkt. Dit was de poort tot de pure duisternis. Premier Rutte had het ineens ook over een poort. De vermoorde cartoonisten van Charlie Hebdo werden door hem bestempeld als „poortwachters der vrijheid”. Hoorde ik dat goed? Poortwachters der vrijheid? Zijn mensen die iedereen schofferen poortwachters der vrijheid? De moord is allergruwelijkst maar het is en blijft een moord op bewuste en blasfemische beledigers.

Absurd

Er kwam pas weer wat licht in januari toen ik op de vijftiende van de maand de poort van de Sint Jan van Gouda betrad. Bart Jan Spruyt hield daar zijn boek over tolerantie en vrijheid ten doop. Dit boek vormt een weldadig alternatief voor de brute intolerantie der jihadisten én de onverschillige tolerantie der cartoonisten. Dit boek gaat over tolerantie als een vorm van christelijk lijden. Omdat Christus ons heeft verdragen, moeten wij elkander verdragen. We lijden eraan dat iemand God niet volgt, maar we verdragen dit. "Tolereren" is geen lichtvoetige onverschilligheid maar het zware "torsen" van andermans denkbeelden of daden die ik in wezen afwijs. Alleen vanuit deze door gewetensnood en gewetensvrijheid gedefinieerde tolerantie is een democratische samenleving levensvatbaar.

De spiegel die hier werd voorgehouden, had twee brandpunten: Niet alleen liberalen en socialisten kunnen er wat van leren, maar ook reformatorische christenen. Liberalen en socialisten zijn soms tot in het absurde intolerant jegens christenen, bijvoorbeeld waar ze een weigerambtenaar niet verdragen willen. Onder reformatorische christenen is soms ook een immense onverdraagzaamheid jegens mensen die er net even anders over denken of van een ander kerkje zijn, waardoor de ander willens en wetens wordt misverstaan en liefdeloos wordt afgeschreven. Hoe weldadig kan dan een wederzijds gedragen mildheid zijn.

Ijsberenhof

Ik ging weer door de eeuwenoude kerkdeuren naar buiten. Januari viel meteen over me heen. Janus grijnsde me toe. Gelukkig hoefde ik niet helemaal naar het station en met de trein terug naar huis, in afwachting van eventuele seinstoringen of bevroren bovenleidingen. Ik mocht gebruik maken van een warme gastenkamer van onze goede oude Driestar Hogeschool.

De sleutel paste gelukkig en ik opende de deur naar mijn kamer. Ik deed de deur achter me dicht, installeerde me en pakte een oud jongensboek van mijn geliefde schrijver Piet Prins uit mijn tas, dat ik laatst in een antiquariaat op de kop had getikt: "De wonderbare reis van Sjoerd Douwema". Dit boek gaat over een jongen in de zeventiende eeuw die aanmonstert op een walvisvaarder en vast komt te zitten in het ijs. Hij probeert daar te overleven in ijs en sneeuw te midden van allerlei gevaren. Was ik toch waar ik wezen wilde. Ik trok het dekbed over me heen in mijn ijsberenhhol en dook onder in dit boek.

Dr. Ewald Mackay (1964) is historicus en filosoof. Hij is werkzaam als docent geschiedenis, cuma en filosofie aan Driestar hogeschool te Gouda. Reageren? rubriekforum@refdag.nl